مناظره مکتوب درباره شریعتی

فرزند دکتر علی شریعتی به حجت‌الاسلام حمید روحانی درباره اسناد ساواک از پدرش پاسخ داد

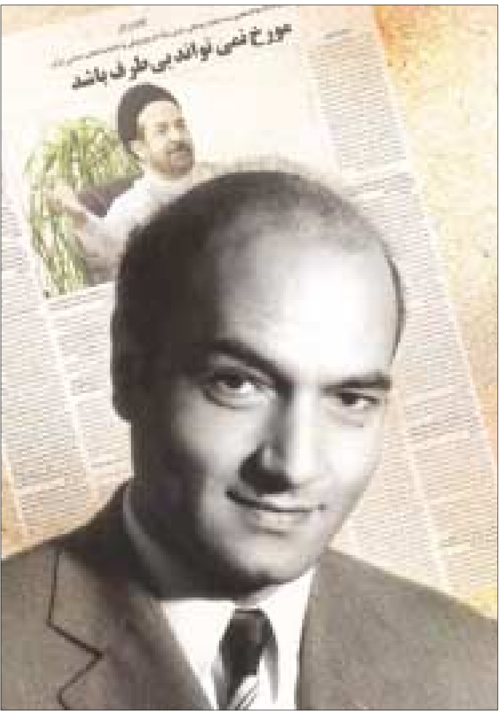

طرح: جام جم

اشاره

روزنامه جام‌جم ۴ اردیبهشت امسال مصاحبه‌ای با حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحمید روحانی، رئیس بنیاد تاریخ‌پژوهی و دانشنامه انقلاب اسلامی ایران به چاپ رساند و در قالب آن به بررسی مشکلات موجود در زمینه تدوین تاریخ انقلاب اسلامی پرداخت.

با طرح مطالب حجت‌الاسلام سیدحمید روحانی درخصوص مرحوم دکتر شریعتی در این مصاحبه، خبرنگار جام‌جم انتقاداتی را که در این زمینه به مصاحبه‌شونده وارد شده است مطرح کرد و سیدحمید روحانی هم در ادامه، توضیحاتی را در این زمینه ارائه داد.

به دنبال چاپ این مصاحبه، احسان شریعتی، فرزند مرحوم دکتر علی شریعتی، جوابیه‌ای را درخصوص مطالب طرح شده از سوی سیدحمید روحانی به روزنامه جام‌جم ارسال کرد که متن کامل آن اینک در اختیار شماست.

مدیریت محترم روزنامه جام‌جم

توقیرا عطف به مشروحه مندرجه در صفحات هفتم و دهم آن جریده محترم که در تاریخ یکشنبه ۴ اردیبهشت ماه جاری تحت شماره ۳۱۱۲ در ذیل نام و عنوان حجت‌الاسلام و المسلمین سیدحمید روحانی، رئیس بنیاد تاریخ‌پژوهی و دانشنامه انقلاب اسلامی ایران، به صورت مصاحبه چاپ و نشر یافته است، به این وسیله با اعلام اعتراضات وارده به آن بخش از مطالب گزینشی اقتباس شده از بازجویی‌های مربوط به دوره ۱۸ ماهه اسارت دکتر علی شریعتی، در سیاهچال زندان ساواک به نام «کمیته مشترک ضدخرابکاری» منتشره در جلد سوم مجلد تاریخی «نهضت امام خمینی» و همچنین ایراد و اعتراض به مطالب اهانت‌آمیز علیه آن زنده‌یاد تحت عنوان و اتهام ناروا و خلاف واقع، «ستایش از رضاشاه و تایید انقلاب سفید شاه و حمله به جبهه ملی»، آن هم به ادعای نبود و عدم دسترسی به صفحه چهلم بازجویی چهل صفحه‌ای «کلی‌نویسی معمول و متداول آن روزگار که از متهمان اخذ می‌گردید»، منبعث از بکارگیری شیوه حدس و گمان که در نوشته‌های جناب روحانی معمول و متداول بوده است و نهایتا با قیام و اقدام به دفاع از مظلومیت دکتر علی شریعتی که تفصیل آن در کتاب سوم فصل اول و دوم ـ صفحات ۱۵۹ الی ۲۸۹ «تاریخچه حسینیه ارشاد» به تاریخ ۱۳۸۴ «شابک ـ ۹ ـ ۱۲ ـ ۶۲۸۰ ـ ۹۶۴ کتابخانه ملی ۵۰۴۸ ـ ۸۴م»، نشر یافته است، که به پیوست یک جلد از آن تاریخچه، جهت ضبط در بخش مرجع و منبع مطالعاتی آن روزنامه همراه با تصویر بعضی از صفحات آن راجع به اقدامات عدیده گزینشی از ناحیه جناب روحانی تحت شماره‌های ۱۵۹ ـ ۱۶۲ ـ ۱۶۳ ـ ۱۶۴ ـ ۱۶۵ ـ ۱۶۶ ـ ۱۷۲ ـ ۱۷۶ ـ ۱۷۷ ـ ۱۷۸ ـ ۱۹۹ ـ ۲۰۵ ـ ۲۱۹ ـ ۲۲۶ ـ ۲۲۷ ـ ۲۲۸ ـ ۲۲۹ ـ ۲۳۰ ـ ۲۵۰ ـ ۲۵۴ ـ ۲۵۵ ـ ۲۶۵ ـ ۲۶۶ ـ ۲۷۸ ـ ۲۷۹ ـ ۲۸۰ ارسال و به شرح زیر به پاسخگویی می‌پردازد، تا با عنایت به قانون مطبوعات در صفحات هفتم و دهم با همان حروف چاپ و نشر یابد.

البته مصاحبه جناب روحانی با خبرنگار محترم آن روزنامه به ۲ بخش خلاصه می‌شود، یکی اتهام منتسبه منبعث از حدس و گمان مندرج در صفحه چهلم مجهول ادعایی، از مجموعه بازجویی ساواک به اتهام واهی و خیالی، ستایش از رضاشاه و تایید انقلاب سفید و حمله به جبهه ملی و دیگری عناوین گزینشی در استخراج از هزار صفحه بازجویی دکتر شریعتی در کمیته مشترک ضد خرابکاری و باقیمانده از مصاحبه انجام شده، حاوی مطالبی است، به صورت حشو و زواید که ناشی از نارسایی «حافظه» در آن متون تکرار شده است؛ اکنون شرح کوتاهی در مورد مصاحبه انجام شده:

جناب روحانی، ابتدا اظهار داشتند، در سال ۱۳۶۱ که از طرف حضرت امام، مسوول مرکز اسناد ساواک شدم، یکی از نخستین پرونده‌هایی که با عشق به سراغ آنها رفتم، پرونده شریعتی بود و می‌توانم بگویم که بعد از پرونده حضرت امام، این دومین پرونده‌ای بود که من به آن عنایت داشتم، متوجه نامه چهل صفحه‌ای ایشان که در مشهد نوشته بود، شدم که هم از رضاشاه ستایش می‌کند، هم انقلاب سفید شاه را تایید می‌کند و هم به جبهه ملی حمله می‌کند که چرا از فرصت انقلاب سفید استفاده نکرده‌اند... به هر حال، طبق همان رسالتی که داشتم این اسناد را منتشر کردیم. در قبال سوال روزنامه که سال انتشار آن اسناد چه سالی بود؟ آقای روحانی اظهار داشتند، من اسنادش را منتشر نکردم و فقط در کتاب آوردم.

آیا در مجلد ۱۵ خرداد هم این اسناد منتشر گردید، در پاسخ گفته است، مقدمتا چند نمونه‌ای از این اسناد را در آن مجله هم آوردم، ولی بعدا آقای حسینیان که به مرکز اسناد انقلابی آمد اولین کاری که کرد این بود که مرکز ۱۵ خرداد را تعطیل کرد و سه جلد اسناد در مورد آقای شریعتی را منتشر کرد که نامی و نشانی از این اسناد چهل صفحه‌ای در بر نداشت و تا پایان صفحه هفتم و مقداری از جملات مندرج در ابتدای صفحه دهم مصاحبه انجام شده «سوال خبرنگار روزنامه و جواب مجهول آقای روحانی»، به هیچ وجه موید وجود ۴۰ صفحه نامه ادعایی، «ستایش از رضاشاه و تایید انقلاب سفید محمدرضا شاه» نبوده است و بله من هم همین را می‌گویم که رهبر معظم انقلاب فرموده «گروه خونی شریعتی به ساواکی بودن نمی‌خورد و اتفاقا تحلیل من روحانی ـ این است که شریعتی قصد داشت از ساواک استفاده کند و کار خودش را پیش ببرد ـ اما این چیزی که شایع شده است من گفته‌ام او ساواکی بوده است، اصلا این طور نیست و اگر کتاب نهضت امام را هم مطالعه کنید، هرگز تعبیر ساواکی بودن را در آن نمی‌بینید، مساله این است که شریعتی در چارچوب اعتقاداتش، آن حساسیتی را که یک انقلابی نسبت به رژیم شاه داشت، نداشت. حرف من این است که ایشان مساله انقلاب سفید را باور داشت و مطالب او در این دهه برای فریب ساواک نبوده است که البته این تلقی منبعث گردیده، از همان صفحه چهلم که به ادعای ایشان مفقود شده است. بالاخره آقای روحانی، نگفتند در کجا این ۴۰ صفحه ادعایی «تعریف از رضاشاه و انقلاب سفید شاه» را به چاپ رسانده و اگر ادعا دارند چنین ۴۰ صفحه نوشته‌ای به خط و امضای دکتر شریعتی وجود داشته و ایشان به تمام اسناد ساواک دسترسی داشته، چرا لااقل یک صفحه از آن ۴۰ صفحه ادعایی که در آن ستایش رضاشاه و انقلاب سفید را در بر داشته باشد، منتشر نمی‌کنند و در طول مصاحبه دو صفحه‌ای از صفحه هفتم و نصف صفحه دهم روزنامه تلاش کرده‌اند که ثابت کنند در نوشته‌های ادعایی در جلد سوم نهضت امام خمینی، گزینشی عمل نکرده و نتوانسته است ۴۰ صفحه نوشته کذایی و منتسب به دکتر شریعتی را به روزنامه جام‌جم و در جلوی چشم خبرنگار روزنامه ارائه دهد، تا ایشان بتواند در متن همین مصاحبه بی‌سر و ته، انتشارش دهد!

ولی در کتاب تاریخچه حسینیه ارشاد در صفحات ۱۵۹ الی ۲۸۹ به یکایک نوشته‌های غیرمستند آقای روحانی پاسخ داده شد که تصویر دو صفحه به شماره ۱۶۳ و ۱۶۴ را جهت اطلاع و استحضار روزنامه محترم جام‌جم به همراه این جوابیه تقویم می‌دارد. امید آن که آقای سیدحمید روحانی کاملا مطالعه و پاسخ شرعی و قانونی حسینیه ارشاد را بدهد، برای نمونه و استشهادی شرعی و قانونی به اطلاع می‌رساند؛ مندرجات صفحه ۱۶۳ کتاب تاریخچه حسینیه ارشاد، حکایت از این دارد که آقای روحانی در پایان صفحه ۱۷۵ کتاب خودساخته، به علت آن که تصور کرده است صفحه پایانی نامه ۴۰ صفحه‌ای وجود خارجی ندارد، حسب معجزات کشف‌الغیب خود، اظهارنظر فرموده‌اند:

«به نظر می‌رسد که نامبرده در پایان‌نامه خود پایه وفاداری، سرسپردگی و وابستگی خویش به رژیم شاه را بیش از پیش بازگو نموده و شاید مقامات بلندپایه «ساواک» در پی‌نویس آن، نکته‌هایی را آورده بودند که می‌توانسته چهره او را به درستی بنمایاند و پیوند او با رژیم شاه را روشن سازد و دید ساواکی‌ها را پیرامون این نامه به درستی روشن کند».

و این مطلب را در موقعیتی به شیوه حدس و گمان به رشته تحریر درآورده که اولا تمامی ۴۰ صفحه کلی‌نویسی «شریعتی» نزد ساواک خراسان، «یکی از روش‌های اختراعی بازجویان ساواک و اجبار و الزام متهم تحت بازجویی»، حکایت از طرح مسائل فکری و ایدئولوژیکی دارد و این سابقه در پرونده ساواک خراسان بایگانی شده و تنها تصویر آن بدون قید تاریخ به «تهران» ارسال شده است که هیچ گونه اظهارنظری هم درباره آن به عمل نیامده است. معهذا آقای روحانی که حفظ‌الغیب داشته‌اند ـ حدس زده‌اند که در صفحه آخر ۴۰ صفحه‌ای ارسالی به «تهران» که پیوست نبوده است ـ قطعا حکایت از ستایش از رضاشاه و تایید انقلاب سفید شاهانه و حمله به جبهه ملی داشته است، واقعا آفرین بر این قضاوت عادلانه و شرعی آقای روحانی.

البته چنین حدسیات ساختگی در کتاب خودساخته وی زیاد دیده می‌شود، مانند متن زیرنویس صفحه ۱۸۰ کتاب خودساخته جناب روحانی، «۱ ـ اسناد سفارت آمریکا اگر به طور کامل از سوی دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، انتشار یافته بود، شاید برخی از این راز و رمزی که پیرامون «شریعتی» وجود دارد، رو می‌شد و چهره نامبرده بر ملا می‌گردید»، بی‌تردید نمی‌توان پذیرفت که با وجود جار و جنجال و بگو و مگوهایی که به درازای دهه‌ای پیرامون «شریعتی» در ایران به راه افتاده بود «سفارت آمریکا» هیچ گونه گزارشی نداشته و دید منفی یا مثبتی درباره او اظهار نکرده است؛ مرحبا به این داوری و انصاف! «شریعتی مظلوم» به بهانه اسناد نداشته در «سفارت آمریکا» در شرایط و موقعیتی که دانشجویان، تمامی اوراق خرد شده در داخل سطل‌های زباله را هم با حوصله سر هم کرده و پس از ترجمه در مجلدات زیاد به چاپ و نشر رسانده بودند، معهذا نامی از «دکتر شریعتی» در بین نبوده است، باز هم به همین دلیل که نامی از «شریعتی» در بین نبوده، به زعم آقای «روحانی» خود دلیل آمریکایی بودن «شریعتی است» واقعا جف‌القلم.

با این ترتیب که صفحه چهلمی وجود نداشته یا ضمیمه نبوده که تصویر کلی آن از طرف ساواک خراسان به ساواک تهران ارسال شده باشد ـ بنا به روش شرعی و قانونی مورد پسند آقای روحانی چون در آن صفحه وجود نداشته ـ حتما شریعتی نسبت به رضاشاه ابراز وفاداری کرده و انقلاب سفیدشاه را هم تایید و به جبهه ملی نیز حمله کرده است. زهی به چنین داوری و بی‌انصافی.

حال حق بود، خبرنگار محترم روزنامه جام‌جم از آقای روحانی خواستار ارائه حتی یک صفحه از چهل صفحه ادعایی درباره نوشته شریعتی می‌شد و نشر آن را در کتاب خود ساخته‌اش نشان می‌داد.

با این ترتیب معلوم می‌گردد که جمله «... من خودم از کسانی بودم که نسبت به دکتر علی شریعتی علاقه‌مند بودم.» یا جمله «... یکی از نخستین پرونده‌هایی که با عشق به سراغ آنها رفتم، پرونده شریعتی بود و می‌توانم بگویم که بعد از پرونده حضرت امام، این دومین پرونده‌ای بود که من به آن عنایت داشتم»، تا چه حد واقعی و از روی علاقه و عشق به شریعتی مطالب خلاف واقع و جعلی را درباره سند موجود نبوده در سفارت آمریکا یا صفحه چهلم گزارش غیرموجود ساواک خراسان، چگونه «شریعتی» را آمریکایی یا وفادار به رضا شاه و انقلاب سفید شاه بدل می‌نماید.

بنابراین تمامی مصاحبه یک صفحه و نیم «صفحات ۷ و ۱۰ روزنامه جام‌جم» ساخته و پرداخته چنان مطالب ساختگی و در عین حال موهن بوده است؛ بدیهی است چنانچه قبلا به نوشته‌های گزینشی خود در جلد سوم «نهضت امام خمینی» مراجعه کوتاهی حسب نمونه‌های پیوست نشر یافته در کتاب تاریخچه حسینیه ارشاد، تحت شماره‌های ۴۰۸، ۴۱۳، ۴۱۲، ۴۱۷، ۴۳۰، ۴۳۲، ۴۶۶، ۴۷۵، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۲ و ۴۸۶ مبذول می‌داشتند ـ یقینا بر پایه قضاوت کهنه شده سی سال گذشته ـ تکیه نمی‌کردند و گناه دنیوی و اخروی را توشه راه خود نمی‌ساختند.

از آنجا که آقای روحانی جوابی یا نمونه‌ای از نوشته‌های گزینشی مورد سوال خبرنگار محترم روزنامه جام‌جم ارائه نداده است و فقط به ذکر «انکار» و «نفی» آن بسنده کرده است، لذا لازم می‌داند، موارد گزینشی گزارش ایشان در کتاب خودساخته‌اش را به صفحات ۱۵۹ تا ۲۸۹ تاریخچه حسینیه ارشاد و ضمائم یاد شده در فوق محول نموده و چنانچه روزنامه محترم جام‌جم اجرای قانون مطبوعات درباره درج پاسخگویی در محدوده «دو مقابل» نوشته‌های مورد اعتراض را ضروری می‌داند، لطفا مندرجات بالا و متون چهل صفحه‌ای استنتاخ شده از تاریخچه مذکور را، امر به چاپ و نشر فرمایند، مزید بر امتنان است.

احسان شریعتی، تهران، بنیاد فرهنگی شریعتی

آگهی فراخوان مزایده عمومی
نوبت دوم
آگهی مزایده فروش املاک مازاد شماره ۱/۹۰ بانک سپه منطقه خوزستان
مدیریت شعب بانک سپه منطقه خوزستان در نظر دارد تعدادی از املاک مازاد خود را از طریق مزایده به فروش برساند.
[illegible]
مشخصات املاک مزایده

ردیف	شماره پلاک ثبتی	نوع کاربری	[illegible]	[illegible]	قیمت پایه	آدرس
۱	[illegible]	مسکونی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۳	[illegible]	مسکونی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۴	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله ای شماره ۱۱۲ـ۹۰
نوبت دوم
[illegible]
WWW.IRANFAIR.COM WWW.IETS.MPORG.IR
[illegible]
دبیرخانه کمیسیون معاملات

«آگهی فراخوان»
شرکت سهامی ذوب آهن اصفهان
نوبت دوم

ردیف	نوع فراخوان	شماره	موضوع	مهلت دریافت اسناد	مهلت ارائه پیشنهاد
۱	مناقصه	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
۲	ارزیابی کیفی	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]
سایر موارد:
۱ـ [illegible]
۲ـ جهت اطلاع از محل دریافت اسناد و کسب اطلاعات بیشتر به آدرس www.esfahansteel.com مراجعه فرمایید.
روابط عمومی ذوب آهن اصفهان

سومین موفقیت بین المللی بیمه کارآفرین
دریافت تندیس بین المللی ستاره رهبری در کیفیت (Leadership Star In Quality) سال ۲۰۱۱
از مؤسسه Business Initiative Directions پاریس
بیمه کارآفرین

Star
Quality
دریافت تندیس و
گواهی ستاره رهبری
از مؤسسه
Business Initiative Directions Paris

[illegible]